

POSTANOWIENIE

1 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ewa Stefańska

na posiedzeniu niejawnym 1 sierpnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A.J.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o ustalenie,
na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim
postanowieniem z 5 czerwca 2025 r., I C 363/23,
o przekazanie do sądu równorzędnego,

odmawia wyznaczenia sądu równorzędnego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 5 czerwca 2025 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim zwrócił się do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44¹ § 2 k.p.c. o wyznaczenie innego sądu równorzędnego do rozpoznania sprawy z powództwa A.J. przeciwko Bankowi spółka akcyjna o ustalenie.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że w trakcie trwania postępowania powódka została referendarzem sądowym orzekającym w Sądzie Okręgowym w Gorzowie Wielkopolskim w wydziale cywilnym, przed którym toczy się przedmiotowa sprawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zastosowanie art. 44¹ § 1 k.p.c. prowadzi do odstąpienia od kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd miejscowo właściwy, i z tej przyczyny

przepis powinien być interpretowany ściśle (zob. postanowienia SN: z 16 marca 2020 r., IV CO 18/20, z 10 września 2020 r., II CO 203/20). Zbyt pochopne przekazywanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu nie służy wytwarzaniu w społeczeństwie przekonania o bezstronności sądów, lecz przeciwnie – może budować przekonanie o łatwości manipulowania ich ustawową właściwością (zob. postanowienia SN: z 25 listopada 2009 r., III KO 81/09, z 24 lutego 2020 r., II PO 5/20).

Okoliczności wynikające z przesłanki dobra wymiaru sprawiedliwości muszą być zatem realne i stwarzać rzeczywiste zagrożenie dla prawidłowości jego funkcjonowania. Podstawa do zastosowania tego przepisu istnieje bowiem wtedy, gdy zachodzi istotne ryzyko, że autorytet sądownictwa znacząco ucierpi w razie rozpatrzenia sprawy przez właściwy sąd.

Przesłanki zastosowania art. 44¹ § 1 k.p.c. nie mogą się pokrywać z przesłankami stosowania innych instrumentów ustawowych stworzonych w celu zabezpieczenia standardu rozpoznania sprawy przez bezstronny sąd, a zatem nie mogą być tożsame z przesłankami wyłączenia sędziego lub pewnej większej grupy sędziów jakiegoś sądu od rozpoznania sprawy (zob. postanowienie SN z 22 lutego 2024 r., III CO 166/24). Jeżeli zatem zastosowanie art. 48 lub 49 k.p.c. może być wystarczające do zabezpieczenia prawa strony do rozpoznania jej sprawy przez bezstronny sąd, to nie ma konieczności modyfikowania określonej na podstawie ustawy właściwości sądu w tej sprawie przy wykorzystaniu art. 44¹ § 1 k.p.c.

Tymczasem Sąd wnioskujący nie przedstawił argumentów na rzecz stanowiska, że wskazana wyżej instytucja jest w niniejszej sprawie niewystarczającym narzędziem do tego, aby sprawa została rozpoznana przez bezstronny sąd. Co więcej, przyjmuje się, że nie jest podstawą do odebrania sprawy właściwemu sądowi sytuacja spodziewanego zaistnienia przyczyny wyłączenia sędziego, nawet gdyby zaszła w stosunku do wszystkich sędziów wydziału (zob. postanowienie SN z 29 stycznia 2024 r., III CO 1078/23).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji postanowienia.

(M.T).

[a.f]